

מאורות אל העבר

יב תמוז תרצח | 11/06/1938

על גבעות שייח' אבריק (אלכסנדר זייד)

הוא גדל בערבות סיביר, ובגיל חמש עשרה שימש כמנהל בית יציקה. עלה לארץ בימי העלייה השנייה, היה בין מקימי הארגונים בר גיורא והשומר, וכן היה ממייסדי כפר גלעדי. אלכסנדר זייד, ה"שומר", שנודע כאגדה עוד בחייו, נולד ברוסיה (1886) ונרצח בידי כנופיית ערבים שארבה לו בי"ב בתמוז תרצ"ח (11.6.1938). זה קרה סמוך למקום מגוריו בגבעות שייח' אבריק בעמק יזרעאל, שם התיישב עם רעייתו ציפורה וילדיו ושמר על אדמות הקרן הקיימת. זייד השרירי והאמיץ נודע כמי שלא נרתע ממאבק ומקרבות מול שודדים ומבקשי רעתם של היישובים היהודיים, שעליהם שמר במשך השנים. פציעה בראשו שליוותה אותו במשך שנים וממנה סבל כתוצאה ממאבקים אלו לא הרתיעה אותו. לאחר נפילתו של זייד, הוקמה סמוך למערות בית שערים העתיקה (שאותן חשף במהלך סיוריו) אנדרטה מרשימה של דמותו התמירה על סוס. היישוב בית זייד שהוקם בסמוך למקום נפילתו, הספר "אנשי בראשית" שחובר לאור דמותו והיה אחד מספרי היסוד של הנוער בימי המנדט וראשית המדינה, והשיר "אדמה אדמתי" שחיבר לזכרו חברו המשורר, אלכסנדר פן, הנציחו את זכרו לדורות.

פסל זייד בבית שערים-מאת ויקיפדיה I, Chai, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2431275>

